

Asia: VN/33963/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten uudistaminen

Koulutusten uudistaminen on perusteltua, mutta Varsinais-Suomen hyvinvointialue korostaa, että koulutusten riittävyys ja saavutettavuus ovat keskeisiä tekijöitä sosiaalihuollon kustannuskehityksen kannalta.

Kotoutumisen edistämisen rahoituksen säästöt

Rahoituksen leikkaukset lisäävät riskiä kustannusten siirtymisestä hyvinvointialueen vastuulle. Säästöt voivat realisoitua lisääntyneenä toimeentulotuen ja sosiaalityön tarpeena. Rahoituksen leikkaukset lisäävät riskiä siitä, että kotoutumisen alkuvaiheen puutteet heijastuvat myöhemmin sosiaalipalvelujen tarpeen kasvuna. Hyvinvointialue arvioi, että säästöt voivat johtaa kustannusten siirtymiseen sote-palveluihin.

Kotoutumisen tavoitteet ja velvoittavuuden lisääminen

Velvoittavuus tukee osan kotoutujista työllistymistä, mutta heikoimmassa asemassa olevien kohdalla se voi lisätä syrjäytymistä ja palvelutarvetta.

Alkuvaiheen palveluprosessin muutokset

Varsinais-Suomen hyvinvointialue painottaa monialaisen yhteistyön merkitystä erityisesti Turun työllisyysalueella. Vaikka sääntely kevenee, yhteistyön tarve kasvaa käytännössä. Yhteistyön rakenteet ovat ratkaisevia uudistuksen onnistumiselle.

Muut huomiot

Varsinais-Suomen hyvinvointialue tarkastelee kotoutumislain uudistusta yhdessäyleistukilain ja kotoutumistukea koskevien muutosten kanssa. Kokonaisuutena uudistukset lisäävät riskiä siitä, että kotoutumisen alkuvaiheen puutteet heijastuvat sosiaalihuollon ja perhepalvelujen kasvavaan tarpeeseen alueella.

Hyvinvointialue huomauttaa, että esityksen mukaan kotoutumislain 68 § ihmiskaupan uhrille annetuista palveluista ja tukitoimista aiheutuvien kustannusten korvaamisesta kumottaisiin. Pykälän kumoamisen myötä rahoitus siirrettäisiin osaksi hyvinvointialueiden rahoitusta. Esitysluonnoksessa ei tuoda esille pykälän kumoamista nykytilan arvioinnissa eikä lain tavoitteissa. Vaikutuksia ei ole arvioitu suhteessa ihmiskaupan uhreja koskeviin kansainvälisiin sopimuksiin ja EU-lainsäädäntöön perustuvien oikeuksien toteutumiseen. Vaikutuksia ihmiskaupan uhreihin sekä heidän saamaansa apuun ja tukeen tulisi tältä osin vielä arvioida. Esityksessä on arvioitu vaikutuksia hallinnollisiin toimiin, mutta vaikutusarviointia ei ole tehty maahanmuuttajiin, lapsiin ja sukupuoliin, eikä perus- ja ihmisoikeuksiin. Esitetty aiheuttaisi kuitenkin muutoksia ihmiskaupan uhrien auttamisen systematiikkaan ja auttamisjärjestelmään ohjautumisen perusteisiin.

Hyvinvointialue pitää lisäksi välttämättömänä, että uudistusten vaikutuksia seurataan erityisesti täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen kustannuksiin, lasten ja perheiden palvelutarpeeseen ja sosiaalityön ja mielenterveyspalvelujen kuormitukseen Varsinais-Suomessa.

Railamaa Jaana
Varsinais-Suomen hyvinvointialue - Sote-palvelut